

Arvoisat adressin tuomiokapituliin tuoneet, hyvät Tapio, Olli, Pirkko, Mika ja Mirjami,

kiitos toimittamastanne viestistä. Teistä viidestä kolme on minulle eri tavoin tuttuja ja osin läheisiäkin. Olen tutustunut tuomaanne adressiin ja lukenut jokaisen allekirjoittajan nimen ja kommentit. Pitkässä listassa on monta tuttua. Asiasta on keskusteltu myös tuomiokapitulissa.

Ymmärrän kirjeen sisällön ensisijaisesti yleisen tason huoleksi kriittisen keskustelun tilasta kirkossa ja toissijaisesti kannanotoksi yksittäisen papin pappisvirkaa koskevaan prosessiin. Kirjeessä on siis kaksi kärkeä. Ajattelen, että kahdessa kärjessä puhutaan osin eri asioista. Näistä tähän ensisijaiseen – siis yleiseen huoleen – pystyn tässä vastaamaan. Yksittäisen papin keskeneräiseen asiaan en voi ottaa kantaa.

Vapaus ajatella, sanoa ja uskoa ovat kaikkien vapauksien ytimessä. Jos niitä ei ole, ei ole vapautta ollenkaan. Itse olisin taipuvainen venyttämään näitä vapauksia hyvin pitkällekin; pitää saada ajatella väärin, pitää saada sanoa sopimattomasti, pitää voida uskoa tai olla uskomatta. Kriittinen ajattelu, yhteinen kehitys ja maailman muutoksien ymmärtäminen edellyttävät varmasti kaikkea tätä. Myös kirkkoon kuuluvat kaikki edellä mainitut vapaudet. Kirkon jäsenenä tai kirkosta kiinnostuneena pitää voida etsiä, arvioida, kysyä ja kyseenalaistaa paitsi maallisia myös taivaallisia kysymyksiä. Ilman vapaata puhetta myöskään kirkko ei voi kehittyä, etsiä juuriansa tai rakentaa tulevaa. Seurakuntalaisilla pitää olla tilaa tälle kaikille – sitä edistettäköön ja sille tilaa raivattakoon.

Ottamatta kantaa yksittäistapauksiin, yleisellä tasolla voi sanoa, että pappisvirassa, siis kirkon opetusvirassa, sanomisen vapaudet ovat kapeammat. Papin tehtävänä on studeerata ja siihen kuuluu ennakkoluuloton kysyminen ja kriittinen etsiminen. Toisaalta pappi on viranhoidossaan ja opetustyössään sidottu. Hänen pappisvirkansa ei ole hänen omansa, vaan se on kirkon virka. Pappi sitoutuu pappislupauksessaan kirkon tunnustuksessa pysymiseen ja siihen, että ei ”julkisesti julista tai levitä eikä salaisesti edistä tai suosi sitä vastaan sotivia oppeja”. Ollessaan valmis ottamaan vastaan pappisviran, pappi myös samalla kaventaa omia vapauksiaan, hän luopuu jostain. Papilla voi olla esimerkiksi omia virkateologisia käsityksiä, mutta hän ei voi vedota uskonnonvapauteensa ja vaatia niitä sovellettavaksi vastoin kirkon opetusta. Pappisvirka ei ole kenenkään subjektiivinen oikeus, mutta ei myöskään velvollisuus.

Pappisviran keskeiset tehtävät ovat evankeliumin julistaminen puhtaasti ja Kristuksen asettamien sakramenttien hoitaminen oikein. Pappi ei siten voi puhua tai toimia kuinka tahansa, vaan hänen tulee julistaa Jumalan sanaa puhtaasti eli Kristuksen evankeliumin ja kirkon yhteisen uskonkäsityksen mukaisesti sekä toimittaa sakramentit oikein eli kirkossa voimassa olevan kirkkolainsäädännön mukaisesti.

Kirkkomme liittyy evankeliumin julistuksen, sakramenttien jakamisen ja niitä palvelevan pappisviran ihmisen pelastumiseen: Jumala synnyttää ja lahjoittaa ihmiselle pelastavan uskon juuri sanan julistuksen, kasteen ja ehtoollisen sekä niitä palvelevan pappisviran kautta. Kysymys kirkon pappisvirasta ei ole sivuasias. Se kytketään suoraan ihmisen pelastukseen ja saa erityisen painavan merkityksen.

Papille kuuluu myös oikeus paitsi kriittiseen ajatteluun myös kriittiseen keskusteluun. Tällöin kontekstilla on merkitystä. Yliopistossa tapahtuva akateemisen teologian tekeminen, sakastissa tai

synodaalikokouksessa käydyt kollegiaaliset keskustelut ovat vapaampia. Saarnatuolista julistaminen ja julkinen opetus ovat sidotumpaa. Seurakuntalaisten ja sanankuulijoiden oikeus on kuulla nimenomaisesti kirkon opetusta – opetusta, joka nousee kirkon tunnustuksesta, jossa pappi on sitoutunut pysymään.

Todettakoon vielä uudelleen, että edellä olen kuvannut yleisellä tasolla kysymystä kriittisen keskustelun tarpeellisuudesta ja toisaalta kirkon pappisviran luonteesta. En ota tällä kantaa mihinkään yksittäistä pappia koskevaan keskusteluun.

Haluan vielä lopuksi kiittää tärkeästä viestistäne ja myös todeta hyvän tahdon sen kirjoittamisen takana. Monien ihmisten äänellä on merkitys.

Teidän esittämäne kysymykset ovat merkittäviä sekä periaatteellisesti että sisällöllisesti. Kysymykset sanomisen mahdollisuuksista, tilasta ja rajoista ovat tärkeitä. Myös huomionne siitä, kuinka ”oman aikamme keskeisiä kysymyksiä” voidaan käsitellä, ovat olennaisia. Dialogimme siis älköön jääkö tähän. Järjestämme paikallisen seurakunnan kanssa yhdessä myöhemmin syksyllä keskustelutilaisuuden, missä näitä teemoja pohditaan – kutsumme teidät tuohon tilaisuuteen mukaan.

Piispan viran ensimmäiseksi tehtäväksi kirkkolainsäädännössämme on kirjattu ykseyden vaaliminen. Ykseys kestää moninaisuuden, mutta ei jakaantuneisuutta. Tämän havainnon soveltaminen on varmaankin annettu tehtäväksi itse kullekin meistä. Rukoilkaamme toistemme puolesta.

Voimia, valoa ja Kristuksen varjelusta kesäanne toivoen ja toivottaen,

Teemu L

*Olkaa kaikki yksimielisiä, jakakaa toistenne ilot ja surut, rakastakaa toisianne ja olkaa hyväsydämiä ja nöyriä. Älkää vastatko pahaan pahalla älkääkään herjaukseen herjaukselle, vaan päinvastoin siunatkaa. Siihen teidät on kutsuttukin, jotta perisitte siunauksen. Sillä se, joka tahtoo rakastaa elämää ja haluaa nähdä hyviä päiviä, hillitköön kielensä pahoista sanoista ja huulensa valhetta puhumasta. Kääntyköön hän pois pahasta ja tehköön hyvää, etsiköön rauhaa ja pyrkiköön siihen.*

1. Piet. 3: 8-11